

Τη Δευτέρα 1 Ιουνίου και την Τρίτη 2 Ιουνίου, η [Homo Digitalis](#) προχώρησε στην υποβολή **δύο στρατηγικών καταγγελιών** ενώπιον της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ). Οι καταγγελίες στρέφονται **κατά της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.)** και αφορούν τη **διατήρηση** από πλευρά της **σε κεντρική βάση δεδομένων των δακτυλικών αποτυπωμάτων όλων των κατόχων διαβατηρίων** της Ελληνικής Δημοκρατίας. Με τις 2 καταγγελίες μας (Αριθ. Πρωτ. 3721/01-06-2020 & 3767/02-06-2020, αντίστοιχα) εξετάζουμε τα ακόλουθα:

1) Τη δυνατότητα εκπροσώπησης υποκειμένων δεδομένων από μη κερδοσκοπικό φορέα, οργανισμό ή ένωση στο πλαίσιο παραβιάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2016/680:

Ο Έλληνας νομοθέτης δεν μετέφερε τις διατάξεις του άρθρου 55 της Οδηγίας 2016/680 που ρυθμίζει την εκπροσώπηση υποκειμένων των δεδομένων στον ν.4624/2019. Αντίθετα, το άρθρο 41 του ν.4624/2019 που ρυθμίζει την εκπροσώπηση υποκειμένων των δεδομένων βρίσκεται πριν το κεφάλαιο Δ (άρθρα 43 επόμενα) που αφορά τη μεταφορά της Οδηγίας 2016/680, ενώ επίσης προβλέπει ρητά στην παράγραφο α' ότι το υποκείμενο δεδομένων έχει το δικαίωμα εκπροσώπησης όταν θεωρεί ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορά παραβιάζει τις διατάξεις του **ΓΚΠΔ** ή του Κεφαλαίου Γ' του ν.4624/2019, το οποίο έχει ως τίτλο «Συμπληρωματικά Μέτρα Εφαρμογής του **ΓΚΠΔ** για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων». Η Homo Digitalis θεωρεί ότι η μη μεταφορά του άρθρου 55 της Οδηγίας 2016/680 στην Ελληνική έννομη τάξη **αποτελεί σημαντική παραβίαση του δικαιού της Ευρωπαϊκής Ένωσης**. Οι διατάξεις του άρθρου 55 έχουν υποχρεωτικό χαρακτήρα μεταφοράς καθώς εισάγονται με το ρήμα “shall” το οποίο στην αγγλική νομική ορολογία δηλώνει υποχρέωση. Επομένως, με τη παρούσα καταγγελία επιθυμούμε να εξετάσουμε τη δυνατότητα εκπροσώπησης υποκειμένων ενώπιον της ΑΠΔΠΧ για λόγους παραβίασης των διατάξεων της Οδηγίας 2016/680 όπως αυτές μεταφέρονται στην Ελληνική έννομη τάξη από το ν.4624/2019, και την στάση της ΑΠΔΠΧ αναφορικά με το ζήτημά αυτό.

2) Τη πλημμελή εκπλήρωση του Δικαιώματος Ενημέρωσης των Υποκειμένων των Δεδομένων σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων τους και του τρόπου άσκησης των δικαιωμάτων τους από την ΕΛ.ΑΣ.:

Σύμφωνα με το άρθρο 53 του Ν.4624/2019 και τα άρθρα 12 και 13 της Οδηγίας 2016/680, η ΕΛ.ΑΣ., ως υπεύθυνος επεξεργασίας, υποχρεούται να παρέχει γενικές και ευχερώς προσβάσιμες στο κοινό πληροφορίες σε απλή και κατανοητή γλώσσα και μέσω του διαδικτυακού τόπου της αναφορικά με: α) τους σκοπούς της επεξεργασίας, β) το δικαίωμα του υποκειμένου να ζητήσει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας πρόσβαση, διόρθωση, διαγραφή ή περιορισμό της επεξεργασίας, γ) την ταυτότητα και τα στοιχεία επικοινωνίας του υπεύθυνου επεξεργασίας και του DPO, δ) το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας στην Αρχή, και ε) τα στοιχεία επικοινωνίας της Αρχής. Ενώ, ωστόσο, οι σχετικές πληροφορίες θα έπρεπε να ήταν αναρτημένες και δημόσια προσβάσιμες στην ιστοσελίδα της ΕΛ.ΑΣ. από τις 29.08.2019 (ημέρα θέσης σε ισχύ του ν.4624/2019), αυτές δεν είχαν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα για διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών. Συγκεκριμένα, η ΕΛ.ΑΣ. δημοσίευσε τις πληροφορίες αυτές στις 6.3.2020 στην ιστοσελίδα της. Η εν λόγω έλλειψη πληροφοριών δημιούργησε σύγχυση στα υποκείμενα των δεδομένων για τους τρόπους με τους οποίους μπορούσαν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους και καθυστέρησε σημαντικά την υποβολή αιτημάτων πρόσβασης από πλευράς τους ενώπιον της ΕΛ.ΑΣ. Αξίζει να σημειωθεί ότι επειδή

δυνητικά στην ίδια δυσχερή θέση θα μπορούσε να βρίσκεται πλήθος υποκειμένων δεδομένων στην Ελληνική επικράτεια, η Homo Digitalis, είχε ήδη γνωστοποιήσει την εν λόγω [παραβίαση στην ΑΠΔΠΧ στις 3.1.2020](#) (Αριθμ.Πρωτ: Γ/ΕΙΣ/33/03-01-2020), αποσκοπώντας κατά αυτόν τον τρόπο στην άμεση συμμόρφωση της ΕΛ.ΑΣ. με τις διατάξεις του ν.4624/2019.

3) Την αποθήκευση βιομετρικών δεδομένων (δακτυλοσκοπικά δεδομένα) από την Διεύθυνση Διαβατηρίων και εγγράφων ασφάλειας της ΕΛ.ΑΣ. στην κεντρική βάση δεδομένων της και την άρνηση της διαγραφής των εν λόγω δεδομένων των υποκειμένων των δεδομένων από την βάση αυτή:

Με την απάντησή της στα αιτήματα άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης των υποκειμένων των δεδομένων, η ΕΛ.ΑΣ. αναφέρει ότι τηρεί τις αποτυπώσεις των δακτυλικών αποτυπωμάτων τους σε κεντρική βάση δεδομένων. Επίσης, η ΕΛ.ΑΣ. αναφέρει ότι η βάση της εν λόγω αποθήκευσης αυτών των βιομετρικών δεδομένων είναι το άρθρο 9 του Προεδρικού Διατάγματος 178/2014, ενώ ακόμη αναφέρει ότι τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν δώσει και τη ρητή συγκατάθεσή τους για την εν λόγω πράξη επεξεργασίας των δακτυλικών τους αποτυπωμάτων από την ΕΛ.ΑΣ. σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 7 του Γενικού Κανονισμού Προσωπικών Δεδομένων (GDPR). Επίσης, η ΕΛ.ΑΣ. κάνει παραπομπές στις διατάξεις των Κανονισμών 2252/2004 και 444/2009 που προβλέπουν τη διαδικασία έκδοσης διαβατηρίων. Τέλος, η ΕΛ.ΑΣ. υπογραμμίζει ότι **η διαγραφή των δακτυλικών αποτυπωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων από την εν λόγω κεντρική βάση δεδομένων της ΕΛ.ΑΣ. απαγορεύεται.**

Η Homo Digitalis υποστηρίζει με τις καταγγελίες της ότι η αποθήκευση των αποτυπωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων από την ΕΛ.ΑΣ. στην κεντρική βάση της τελευταίας είναι παράνομη, και επομένως το ΥΔ έχει δικαίωμα να ζητήσει την άμεση διαγραφή τους, κάτι που ωστόσο η ΕΛ.ΑΣ. ρητά απαγορεύει.

Συγκεκριμένα, όπως ορίζει το άρθρο 10 της Οδηγίας 2016/680 η επεξεργασία βιομετρικών δεδομένων (όπως τα αποτυπώματα των υποκειμένων των δεδομένων) επιτρέπεται μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαία και προβλέπεται από το δίκαιο της Ένωσης ή των κρατών μελών. Μάλιστα στη περίπτωση που επιτρέπεται από την ευρωπαϊκή ή την εθνική νομοθεσία, αυτή θα πρέπει να εξασφαλίζει τις κατάλληλες διασφαλίσεις για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων. Παρόμοιες προβλέψεις περιέχουν και οι διατάξεις του άρθρου 46 του ν.4624/2019 που επιδιώκουν την μεταφορά του άρθρου 10 της Οδηγίας 2016/680 στην ελληνική έννομη τάξη. Για παράδειγμα, τέτοιες διασφαλίσεις θα μπορούσαν να είναι νομοθετικές προβλέψεις που αφορούν τη χρήση διαπιστευτηρίων εισόδου στη κεντρική βάση και πρόσβαση σε αυτή μόνο συγκεκριμένων αξιωματικών της ΕΛ.ΑΣ., τη χρήση ψευδωνυμοποίησης, τη χρήση κρυπτογράφησης, τη τήρηση αρχείων δραστηριοτήτων επεξεργασίας, τη τήρηση καταχωρήσεων -logging κ.α. Είναι απαραίτητο δηλαδή η εθνική νομοθεσία που θα επιτρέπει την επεξεργασία βιομετρικών δεδομένων να είναι διατυπωμένη με σαφήνεια και ακρίβεια και η εφαρμογή της να είναι προβλέψιμη για τα πρόσωπα που υπόκεινται σε αυτή. Αυτές οι ειδικές διασφαλίσεις αντισταθμίζουν τους κινδύνους για τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων στην περίπτωση που τυγχάνουν επεξεργασία τόσο ευαίσθητες πληροφορίες, όπως τα βιομετρικά δεδομένα.

Ωστόσο, το άρθρο 9 του Π.Δ. 178/2014, το οποίο υποστηρίζει η ΕΛ.ΑΣ. ότι αποτελεί τη βάση της επεξεργασίας των δακτυλικών αποτυπωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων στην κεντρική βάση δεδομένων της, αναφέρει στην παράγραφο 5, περίπτωση δ' ότι επιτρέπει «την τήρηση του ηλεκτρονικού

αρχείου διαβατηρίων και των αναγκαίων στατιστικών στοιχείων». Επομένως, δεν γίνεται απολύτως καμία αναφορά σε τήρηση βιομετρικών δεδομένων σε κεντρική βάση της ΕΛ.ΑΣ., αλλά απλή αναφορά σε τήρηση ενός ηλεκτρονικού αντιγράφου του διαβατηρίου σε ψηφιακό αρχείο (πχ σκαναρισμένο διαβατήριο). Εάν ο νομοθέτης επιδίωκε τη τήρηση των βιομετρικών δεδομένων σε κεντρική βάση δεδομένων σίγουρα θα υπήρχε συγκεκριμένη πρόβλεψη στο Π.Δ. και όχι αυτή η γενική αναφορά. Σε κάθε περίπτωση, το Π.Δ. θα έπρεπε να περιγράφει λεπτομερώς και όλες τις διασφαλίσεις για την εν λόγω επεξεργασία ώστε να αντισταθμίζονται οι κίνδυνοι για τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, όπως αναλυτικά αναφέρουμε ανωτέρω. Από την στιγμή που το Π.Δ. δεν περιγράφει τις εν λόγω διασφαλίσεις δεν μπορεί να θεωρηθεί ως βάση επεξεργασίας βιομετρικών δεδομένων σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 10 της Οδηγίας 2016/680 και στο άρθρο 46 του ν.4624/2019, καθώς και τη νομολογία του ΔΕΕ και του ΕΔΔΑ για την αρχή της νομιμότητας.

Ακόμη, η ΕΛ.ΑΣ. αναφέρει ότι τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν δώσει τη συγκατάθεση τους για την αποθήκευση των δακτυλικών αποτυπωμάτων τους στη κεντρική βάση της ΕΛ.ΑΣ. με βάση τις διατάξεις του GDPR, και συγκεκριμένα τα άρθρα 7 και 8 αυτού (και όχι π.χ. το άρθρο 9 το οποίο αφορά επεξεργασία ειδικών κατηγοριών προσωπικών δεδομένων). Ωστόσο, τα υποκείμενα των δεδομένων δεν έχουν δώσει τη συγκεκριμένη ρητή συγκατάθεσή τους για την αποθήκευση των δακτυλικών αποτυπωμάτων τους σε μία κεντρική βάση δεδομένων της ΕΛ.ΑΣ. σύμφωνα με τις διατάξεις του GDPR. Αντίθετα, όταν προσήλθαν για την έκδοση των διαβατηρίων τους γνώριζαν ότι τα δακτυλικά τους αποτυπώματα θα αποθηκευτούν στο μέσο του διαβατηρίου και όχι σε κάποια κεντρική βάση για την οποία δεν υπάρχουν διατάξεις νόμου που να περιγράφουν λεπτομερώς τις απαραίτητες διασφαλίσεις για τα δικαιώματά τους και την προστασία των δεδομένων τους. Σε κάθε περίπτωση, οι διατάξεις του GDPR δεν έχουν εφαρμογή στην εν λόγω περίπτωση, καθώς η τήρηση των δακτυλικών αποτυπωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων στη συγκεκριμένη κεντρική βάση έχει ως σκοπό την πρόληψη και διερεύνηση πιθανών ποινικών αδικημάτων αφού στοχεύει στην καταπολέμηση της πλαστογράφησης και παραποίησης διαβατηρίων. Επομένως, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της Οδηγίας 2016/680 και όχι οι διατάξεις του GDPR. Μάλιστα, στο τέλος της ίδιας της απάντησης της, η ΕΛ.ΑΣ. μόνη της με παραπέμπει για την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, εφόσον αυτά δεν συμφωνούν με την απάντησή της, στις διατάξεις της Οδηγίας 2016/680 και τις αντίστοιχες διατάξεις του 4624/2019 (άρθρα 56 και 58). Οπότε και η ίδια αποδέχεται ότι πεδίο εφαρμογής δεν έχει ο GDPR αλλά οι διατάξεις του ν.4624/2019 που μεταφέρουν την Οδηγία 2016/680.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί, ότι οι Κανονισμοί 2252/2004 και 444/2009 που αναφέρει η ΕΛ.ΑΣ. προβλέπουν την αποθήκευση των βιομετρικών δεδομένων στο μέσο αποθήκευσης των διαβατηρίων και όχι σε κάποια κεντρική βάση δεδομένων των υπηρεσιών διαβατηρίων των κρατών μελών της ΕΕ. Φυσικά, και το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C 446/12 έως C 449/12 και στην υπόθεση C 291/12 έχει υπογραμμίσει ότι οι Κανονισμοί 2252/2004 και 444/2009 δεν προβλέπουν τη δημιουργία κεντρικών βάσεων δεδομένων αποθήκευσης βιομετρικών δεδομένων στα κράτη μέλη. Επιπροσθέτως, όπως αναφέρει το κείμενο του Κανονισμού 444/2009 στην αιτιολογική σκέψη 5, ο Κανονισμός 2252/2004 απαιτεί τη συλλογή και αποθήκευση βιομετρικών στοιχείων στο μέσο αποθήκευσης των διαβατηρίων και των ταξιδιωτικών εγγράφων με στόχο την έκδοση τέτοιων εγγράφων. Τούτο εφαρμόζεται με την επιφύλαξη οιασδήποτε άλλης χρήσης ή αποθήκευσης των δεδομένων αυτών σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία των κρατών μελών, καθώς ο Κανονισμός 2252/2004 δεν παρέχει

νομική βάση για τη δημιουργία ή διατήρηση βάσεων δεδομένων για την αποθήκευση των δεδομένων αυτών στα κράτη μέλη, θέμα το οποίο υπάγεται αποκλειστικά στην εθνική νομοθεσία. Τέλος, επειδή η ΕΛ.ΑΣ. έκανε αναφορά και στον ν.4624/2019, πρέπει να αναφέρουμε ότι οι διατάξεις αυτού απλά μεταφέρουν στην ελληνική έννομη τάξη τις διατάξεις της Οδηγίας 2016/680 (και εφαρμόζουν τον GDPR) και προβλέπουν τις κατευθυντήριες γραμμές που οι άλλοι εθνικοί νόμοι (ισχύοντες και μελλοντικοί) θα πρέπει να πληρούν αναφορικά με την επεξεργασία βιομετρικών δεδομένων, μεταξύ άλλων. Οπότε δεν αποτελεί ο ίδιος ο ν.4624/2019 τη νομική βάση για την επεξεργασία των βιομετρικών δεδομένων (αποτυπωμάτων) των υποκειμένων των δεδομένων από την ΕΛ.ΑΣ.

Λαμβάνονται υπόψη τα ανωτέρω, η Homo Digitalis θεωρεί ότι η αποθήκευση των δακτυλικών αποτυπωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων από την ΕΛ.ΑΣ. στην κεντρική βάση της είναι παράνομη καθώς δεν υπάρχει εθνικός κανόνας δικαίου που να ρυθμίζει την εν λόγω επεξεργασία και να προβλέπει τις απαραίτητες διασφαλίσεις ώστε να αντισταθμίζονται οι κίνδυνοι για τα δικαιώματα των υποκειμένων.

Επομένως, σύμφωνα με το άρθρο 16 της Οδηγίας 2016/680, τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν το δικαίωμα να αιτηθούν από την ΕΛ.ΑΣ, τη διαγραφή των δακτυλικών τους αποτυπωμάτων που αυτή τηρεί στην κεντρική βάση της καθώς η επεξεργασία τους παραβιάζει τις διατάξεις των άρθρων 4 (Αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα), 8 (Νομιμότητα της επεξεργασίας) και 10 (Επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) της Οδηγίας 2016/680. Μάλιστα, το άρθρο 56 του ν.4624/2019, το οποίο μεταφέρει το άρθρο 16 της Οδηγίας 2016/680 στην ελληνική έννομη τάξη, προβλέπει με τη σειρά του ότι τα υποκείμενα μπορούν να αιτηθούν την χωρίς καθυστέρηση διαγραφή των δεδομένων, όταν η επεξεργασία τους παραβιάζει τις διατάξεις του ν.4624/2019. Άρα, το γεγονός ότι η ΕΛ.ΑΣ. απαγορεύει με την απάντησή της από τα υποκείμενα των δεδομένων τη διαγραφή των δεδομένων τους είναι παράνομη.

Οι εν λόγω στρατηγικές καταγγελίες έχουν κατεπείγοντα χαρακτήρα εξαιτίας της κατηγορίας των δεδομένων που υφίστανται παράνομη επεξεργασία από την ΕΛ.ΑΣ. (βιομετρικά δεδομένα/αποτυπώματα), καθώς επίσης και τον μεγάλο αριθμό των υποκειμένων των οποίων αφορά η παράνομη επεξεργασία (σύνολο των υποκειμένων που διαθέτουν διαβατήριο από την Ελληνική Δημοκρατία). Αντιλαμβανόμενοι πλήρως το φόρτο εργασίας και το πλήθος εκκρεμών υποθέσεων ενώπιον της ΑΠΔΠΧ, την παρακαλούμε όπως εξετάσει τις καταγγελίες μας κατά άμεση προτεραιότητα.

ΟΧΙ στην αποθήκευση
αποτυπωμάτων σε
κεντρική βάση της ΕΛ.ΑΣ.
χωρίς την ύπαρξη του
απαραίτητου
νομοθετικού πλαισίου

Designed by **Freepik**

**Homo
Digitalis**
Protect your rights

**Homo
Digitalis**
Protect your rights

Πρέπει να μπορείς να
ζητάς από οργανώσεις
να σε εκπροσωπούν
για την προστασία των
δικαιωμάτων σου

Η καθυστέρηση της ΕΛ.ΑΣ.
να αναρτήσει τις
αναγκαίες πληροφορίες
στην ιστοσελίδα της
δημιούργησε σύγχυση στα
άτομα που επιθυμούσαν
να ασκήσουν τα
δικαιώματά τους